

Διαμορφώνοντας πόλεις για καλύτερη ποιότητα ζωής – Ενθάρρυνση συνεργασίας μέσω Ζωντανών Εργαστηρίων

Μέρος 3: ΟΝΕΙΡΕΥΤΕΙΤΕ

Σύνοψη

Έχετε χρησιμοποιήσει ποτέ υπολογιστή διαδρομής; Δε λειτουργεί χωρίς να πληκτρολογήσετε τον τόπο στον οποίο θέλετε να πάτε. Το ίδιο ισχύει και για τη λειτουργία του Ζωντανού Εργαστηρίου. Πρέπει να γνωρίζετε από που ξεκινάτε και που σκοπεύετε να καταλήξετε. Μόνο τότε μπορεί να σχεδιαστεί ο οδικός χάρτης.

Σε αυτή τη διδακτική ενότητα θα προσδιοριστούν το μελλοντικό όραμα και οι πλέον πιεστικές προκλήσεις για την πόλη σας.

Στόχος

Αφού ολοκληρώσετε αυτή την ενότητα, θα είστε σε θέση να ...

- δημιουργήσετε ένα όραμα για την πόλη σας,
- καταγράψετε υπάρχοντα προβλήματα στην πόλη σας,
- προσδιορίσετε τις πιο σημαντικές περιοχές δραστηριοτήτων για το Ζωντανό σας Εργαστήριο.

1. Προσδιορίζοντας τα όνειρα και τα οράματά σας

Πιθανόν ήδη σκεφτόσασταν (ή ονειρευόσασταν) πώς θα έπρεπε να δείχνουν τα πράγματα στην πόλη ή τη γειτονιά σας. Για παράδειγμα, ίσως να θέλατε περισσότερους χώρους πρασίνου και πάρκα κοντά στο μέρος που ζείτε. Ίσως να θέλατε να είναι ασφαλείς οι δημόσιοι χώροι τη νύχτα. Ίσως να θέλατε να έχετε καλύτερες σχέσεις με τους γείτονές σας. Σε αυτό το μέρος της διδακτικής ενότητας θα μετατρέψετε τα όνειρά σας σε ένα όραμα. Όραμα είναι η περιγραφή μια ιδεατής και επιθυμητής μελλοντικής κατάστασης και μπορεί να **οριστεί τόσο σε επίπεδο πόλης όσο και γειτονιάς**. Η ύπαρξη κοινού οράματος είναι πτυχή ζωτικής σημασίας ενός Ζωντανού Εργαστηρίου, καθώς βοηθά στον καθορισμό των δράσεων και των μελλοντικών αποφάσεων, απαραίτητων για την επίτευξη μιας επιθυμητής κατάστασης, με παράλληλη ενίσχυση της συνεργασίας, της αμοιβαίας κατανόησης και της εμπιστοσύνης.

Πώς μπορείτε να ξεκινήσετε να σχεδιάζετε ένα όραμα για την πόλη σας; Εδώ υπάρχουν κάποιοι σημαντικοί τομείς στους οποίους θα πρέπει να εστιάσετε:

- προσδιορίστε την περιοχή δραστηριότητας (πόλη/γειτονιά)
- εξετάστε τα ακόλουθα ερωτήματα:
 - Πώς μοιάζει η ιδεατή σας πόλη το 2040;
 - Πώς μοιάζει η γειτονιά σας το 2040;
 - Τι οραματίζετε για την πόλη σας, όσον αφορά σε χώρους πρασίνου και δημόσιους χώρους, μεταφορές, κτήρια, ασφάλεια, ευκαιρίες απασχόλησης, κλπ.;
 - Μήπως υπάρχει ήδη ένα μελλοντικό όραμα για την πόλη σας; Αυτό θα μπορούσε να αποτελέσει σημείο εκκίνησης και από εκεί να επεκτείνεται το δικό σας όραμα!
- Προσπαθήστε να αποφύγετε συζητήσεις σχετικά με παρόντα και προβλέψιμα προβλήματα. Διαφορετικοί άνθρωποι έχουν διαφορετικές ιδέες σχετικά με το πώς θα

έπρεπε να είναι η πόλη. Προσπαθήστε να καταγράψετε προτάσεις με τις οποίες όλοι μπορούν να συμφωνήσουν.

- Ένα όραμα πρέπει να είναι μεγαλεπήβολο, αλλά όχι αδύνατο. Ονειρευτείτε χωρίς περιορισμούς, αλλά προσπαθήστε να καταλήξετε σε εφαρμόσιμες ιδέες και ως εκ τούτου:
 - **επιθυμητές:** οι λύσεις πρέπει να αντανακλούν τις πραγματικές ανάγκες όλων των ανθρώπων
 - **εφαρμόσιμες:** οι λύσεις πρέπει τεχνικά εφαρμόσιμες (παράδειγμα: δεν υπάρχουν αποδόσεις πάνω από 100%)
 - **εφικτές:** οι λύσεις πρέπει να είναι πραγματοποιήσιμες από επιχειρηματικής οπτικής¹.

Το **Παράδειγμα 1** περιγράφει ένα γενικό όραμα για την πόλη του Graz στην Αυστρία, που αναπτύχθηκε ως αποτέλεσμα μιας συμμετοχικής διαδικασίας. Από τη στιγμή που έχετε προσδιορίσει το γενικό όραμα, θα ήταν χρήσιμο να προσδιορίσετε την ιδεατή κατάσταση για πιο συγκεκριμένα πεδία, όπως η ενέργεια, ή οι χώροι πρασίνου (βλ. **Παράδειγμα 2**).

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 1: Ένα γενικό όραμα για την πόλη του Graz

- Το 2050, η μητροπολιτική περιοχή του Graz είναι μια δυναμική πόλη με ανάπτυξη συμπαγών κτηρίων και μικτή αστική χρήση, ελκυστικούς δημόσιους χώρους και υψηλή ποιότητα ζωής.
- Εφαρμόζοντας αποτελεσματικά στρατηγικές 'Εξυπνης Πόλης' και ευαισθητοποιώντας τους πολίτες, η κατανάλωση πόρων και ενέργειας καθώς και οι σχετικές εκπομπές ρύπων έχουν μειωθεί σημαντικά. Το Graz είναι μια ενεργειακά αυτόνομη και ελεύθερη αποβλήτων πόλη.
- Το Graz αποτελεί διεθνές σημείο αναφοράς για καινοτόμες αστικές τεχνολογίες και συστήματα και, ως εκ τούτου, μια ελκυστική τοποθεσία για έρευνα, εκπαίδευση και επιχειρηματική δραστηριότητα και έναν ελκυστικό τόπο για να ζει και να εργάζεται κάποιος σε όλα τα στάδια της ζωής.
- Η ποιότητα του εδάφους και του νερού καθώς και η βιοποικιλότητα έχουν βελτιωθεί σημαντικά, ενώ η ηχορύπανση έχει μειωθεί στο κέντρο του Graz.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 2: Το όραμα για την πόλη του Graz στον τομέα της ενέργειας

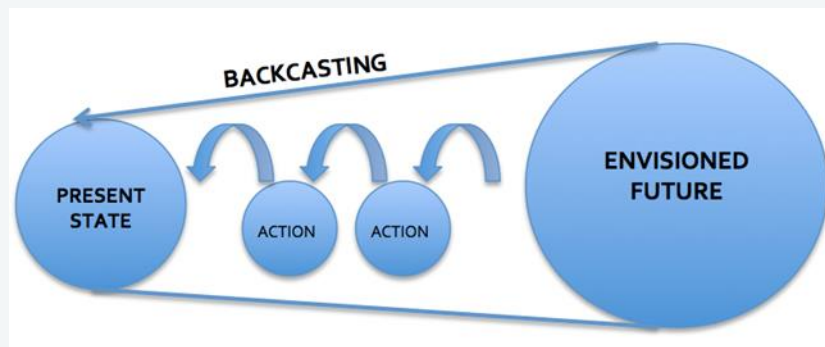
- Το 2050, η πόλη του Graz βρίσκεται σε βιώσιμο ενεργειακό ισοζύγιο.
- Η απαιτούμενη ενέργεια παράγεται κατά 100% περιφερειακά από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.
- Οι πολίτες του Graz κατανοούν την αξία της ενέργειας και τη χρησιμοποιούν συνετά και αποτελεσματικά.

¹ Πηγή: Kelley T., Kelley D.: Creative Confidence. IDEO, 2013

ΑΣΚΗΣΗ 1

Σχεδιάστε πρόχειρα το γενικό όραμα για την πόλη σας!

Στην άσκηση αυτή θα χρησιμοποιήσετε τη μέθοδο της **Ανάδρομης εκτίμησης (Backcasting)**, όπου ορίζετε μια επιθυμητή μελλοντική κατάσταση και μετά εργάζεστε (χρονικά) προς τα πίσω, με σκοπό να σχηματίσετε μια αιτιώδη αλυσίδα μεταξύ της μελλοντικής και της παρούσας φάσης.

1. Ξεκινήστε έχοντας στο μυαλό σας την κατάληξη.
2. Κινηθείτε προς τα πίσω, από το όραμα προς το παρόν.
3. Κινηθείτε βήμα-βήμα προς το όραμα.

Εικόνα 1: Διαδικασία ανάδρομης εκτίμησης. Πηγή: SMACC σύμφωνα με «The Natural Step»

Για να αναπτύξετε ένα όραμα για την πόλη σας, ακολουθήστε τις οδηγίες:

1. Φανταστείτε την πόλη/γειτονιά το 2040. Ποια είναι η επιθυμητή κατάσταση στο μέλλον;
2. Υπάρχει ήδη ένα μελλοντικό όραμα για την πόλη σας; Κάντε μια έρευνα στο διαδίκτυο!
3. Γράψτε μια σύντομη ιστορία (100-150 λέξεις) ξεκινώντας ως «Η πόλη μου το 2040...». Γίνετε δημιουργικοί και συγκεκριμένοι! Μπορείτε να κάνετε ένα σχέδιο αντί να γράψετε μια ιστορία.
4. Κάντε ανάδρομη εκτίμηση σε τρία βήματα 2040 -> 2030 -> 2020 -> τώρα.
 - i. Περιγράψτε την παρούσα φάση.
 - ii. Αποφασίστε για τις μελλοντικές φάσεις στο 2020 και 2030.
 - iii. Καθορίστε δράσεις απαραίτητες για την επίτευξη αυτών των φάσεων (εργαστείτε προς τα πίσω).
5. Σχεδιάστε ένα χρονοδιάγραμμα τοποθετώντας το «τώρα» στην αριστερή πλευρά και το 2040 στη δεξιά πλευρά. Τοποθετείστε τις δράσεις σας πάνω στο χρονοδιάγραμμα.

Υλικά:

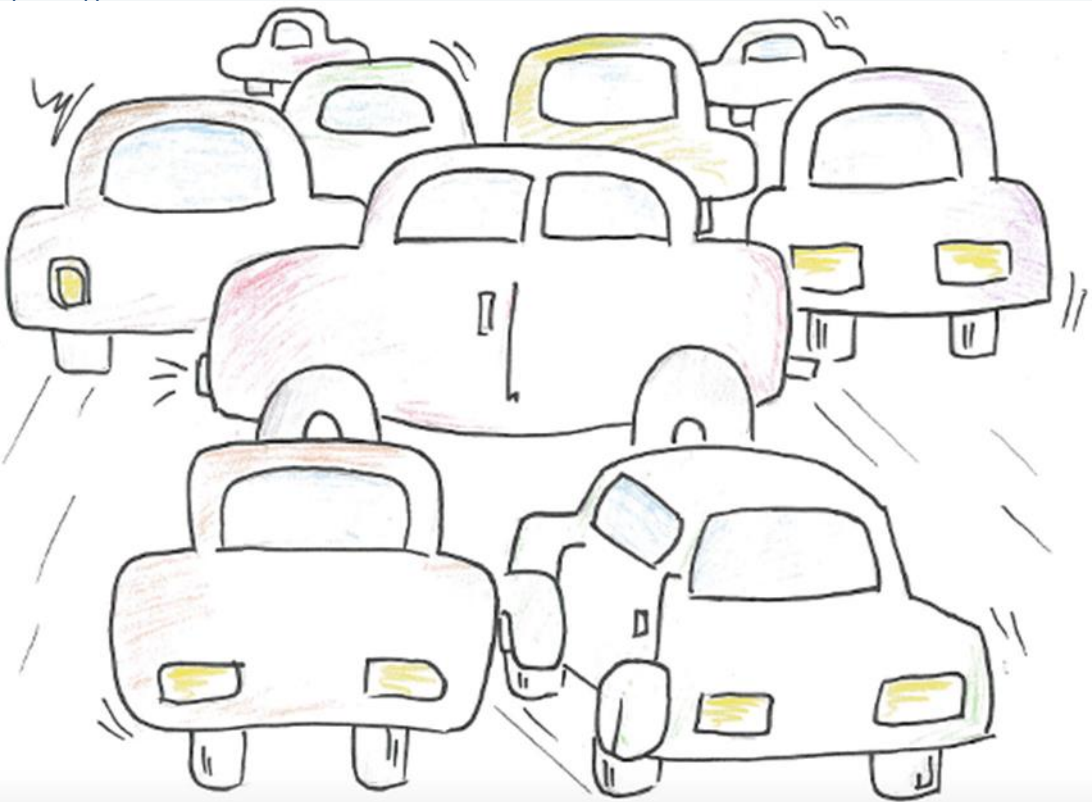
Αυτοκόλλητα χαρτάκια (post-it) πολλών χρωμάτων, φύλλα χαρτί Αο, κάποια στυλό, φύλλα χαρτί Α4.

2. Προσδιορίζοντας το σημείο εκκίνησης και τις προκλήσεις

Αφού έχετε αναπτύξει ένα όραμα για την πόλη σας, το **σημείο εκκίνησης για τη μελλοντική δουλειά του Ζωντανού σας Εργαστηρίου** μπορεί να οριστεί καταγράφοντας όλα τα δυνατά πεδία δραστηριότητας. Ο στόχος είναι να αναγνωριστούν οι πιο σημαντικές προκλήσεις στην πόλη ή τη γειτονιά σας, οι οποίες θα χρησιμεύσουν ως βάση για να εστιάσετε στις επόμενες φάσεις της διαδικασίας της σχεδιαστικής λογικής.

ΣΚΕΦΘΕΙΤΕ!

Ποια είναι τα σοβαρότερα προβλήματα σε μια πόλη; Καταγράψτε 5 διαφορετικά παραδείγματα!

Εικόνα 2: Η αυξημένη κυκλοφοριακή συμφόρηση αποτελεί ένα από τα πιο κοινά προβλήματα στις πόλεις. Πηγή: SMACC

Υπάρχουν πολλά αστικά θέματα για να εξετάσετε όταν σχεδιάζετε το Ζωντανό σας Εργαστήριο. Εξαρτάται από εσάς να προσδιορίσετε τα πλέον σχετικά, εντός του συγκεκριμένου πλαισίου σας. Παραδείγματα αποτελούν:

- Παροχή και ποιότητα ύδατος
- Ενέργεια
- Μετακίνηση / κινητικότητα
- Απόβλητα (στερεά απόβλητα, λύματα, ρύπανση του αέρα, χημικά απόβλητα, υγειονομική ταφή)
- Ασφάλεια / προστασία

- Τροφή / υγεία
- Κοινωνικές προκλήσεις, όπως η κοινωνική συνοχή και οι κοινωνικές εντάσεις
- Καταστροφή της πολιτιστικής κληρονομιάς και διατήρησή της

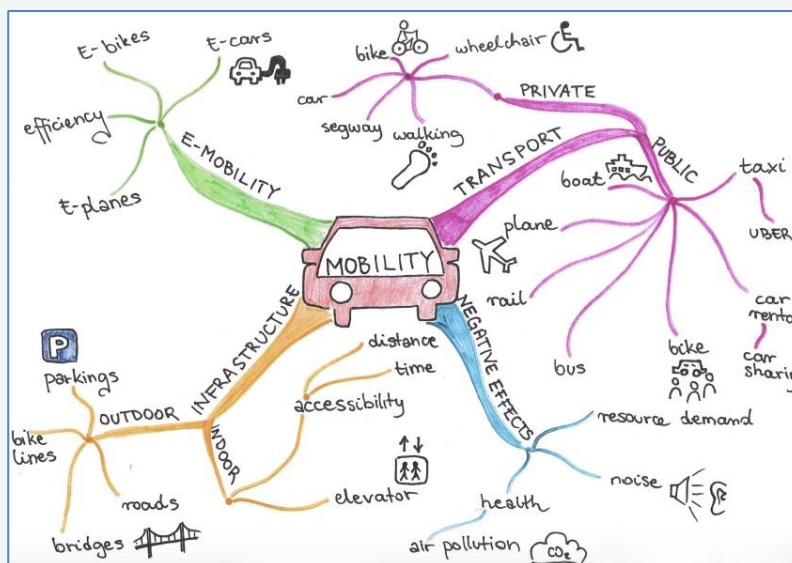
Αφού επιλέξετε το θέμα που θα αναπτύξετε, σκεφτείτε με ποιον τρόπο το Ζωντανό σας Εργαστήριο μπορεί να εργαστεί σε σχέση με τους παρακάτω τομείς ανάπτυξης της πόλης:

- Κτήρια
- Κοινωνικές δομές
- Κατανάλωση / τρόπος ζωής
- Υποδομές Τεχνολογιών Πληροφορικής
- Φυσικές υποδομές (για ενέργεια, νερό ή απόβλητα)
- Δημόσιοι χώροι
- Συμμετοχή των πολιτών

ΑΣΚΗΣΗ 2

Προσδιορίστε τις πιο πιεστικές προκλήσεις στην πόλη σας!

Σε αυτή την άσκηση θα χρησιμοποιήσετε την προσέγγιση της **Νοητικής χαρτογράφησης (Mind mapping approach)**. Ένας νοητικός χάρτης είναι μια ιεραρχική απεικόνιση ενός θέματος συνδεδεμένου με διακλαδώσεις και σχετικά θέματα. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε διαφορετικές τεχνικές απεικόνισης, όπως χρώματα, σύμβολα και άλλες γραφικές αναπαραστάσεις, όπως μπορείτε να δείτε στο παράδειγμα.

Εικόνα 3: Ένας νοητικός χάρτης κινητικότητας. Πηγή: SMACC

Για να δημιουργήσετε έναν νοητικό χάρτη που να περιγράφει συνοπτικά τις πιο πιεστικές προκλήσεις στην πόλη σας, λάβετε υπόψη σας τα παρακάτω βήματα:

1. Ποιες είναι οι βασικές προκλήσεις στην πόλη/γειτονιά σας; Γίνετε συγκεκριμένοι!
2. Προσδιορίστε το κεντρικό θέμα. Ποια είναι η κατάσταση-αφετηρία (νερό, ενέργεια, απόβλητα, κλπ.);
3. Γράψτε το θέμα στο κέντρο ενός φύλλου χαρτιού και ζωγραφίστε έναν κύκλο γύρω του.
4. Αφεθείτε σε καταιγισμό ιδεών για κάθε σημαντική πλευρά αυτού του θέματος, τοποθετώντας τις σκέψεις σας σε γραμμές τραβηγμένες προς τα έξω από την κεντρική σκέψη, σαν δρόμους που φεύγουν από μια πόλη, και προσθέστε κλάδους σ' αυτές τις γραμμές, εάν είναι απαραίτητο.
5. Χρησιμοποιήστε συμπληρωματικές οπτικές τεχνικές, όπως διαφορετικά χρώματα για τις κύριες γραμμές σκέψης, ή σύμβολα.
6. Επανασχηματίστε ή αναδομήστε το νοητικό χάρτη εάν είναι απαραίτητο.
7. Τέλος, καταγράψτε σε μια λίστα τις πιο επείγουσες προκλήσεις στην πόλη ή τη γειτονιά σας.

Υλικά:

Φύλλα χαρτί A4, κάποια στυλό, 1 x φύλλο χαρτί A0, μαρκαδόροι, το μυαλό σας και φαντασία

Ποια μπορεί να είναι τα άλλα αποτελέσματα της φάσης ΟΝΕΙΡΕΥΤΕΙΤΕ;

Μπορεί να είναι ένα βίντεο, μια φωτογραφία, ένα σκίτσο, ένα κείμενο τύπου «μια μέρα στη ζωή του...» που να περιγράφει την ιδεατή πόλη του μέλλοντος. Μπορεί όμως και να είναι και μια ιστορία που να περιγράφει το «σενάριο-εφιάλτη», π.χ.: τι θα συνέβαινε εάν δεν κάνουμε τίποτε για να βελτιώσουμε την τρέχουσα κατάσταση.

Εικόνα 4: Δικαιώματα Φωτογραφίας; Nikolaus Kurnik

Ανακοίνωση νομικού περιεχομένου

Εκδίδεται από την:

e-genius – Initiative offene Bildung in Technik und Naturwissenschaften

Postfach 16
1082 Vienna
Austria
E-mail: info(at)e-genius.at

E-mail: katharina.zwiauwer(at)egenius.at

Συγγραφείς: Marcel Crul, Hans Schnitzer, Barbara Hammerl, Gosia Stawecka
Μετάφραση και Επιμέλεια: Georgilia Baloumi, SDL Trados Studio 2014 Freelance
Σύμβουλος Ηλεκτρονικής Μάθησης: Katharina Zwiauwer (e-genius)
Σχεδιασμός: e-genius

Ιανουάριος 2017

Project: SMACC – Smart City Coaching

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Το εκπαιδευτικό υλικό (ενότητα) χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση (ανακοίνωση) δεσμεύει μόνο τον συντάκτη της και η Επιτροπή δεν ευθύνεται για τυχόν χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Εταίροι:

Όροι χρήσης

Αυτή η διδακτική ενότητα παρέχεται με την παρακάτω Άδεια Χρήσης Creative Commons τύπου:

Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International (CC BY-NC-SA 4.0)

Είστε ελεύθεροι να:

- **Μοιραστείτε** — αντιγράψετε και αναδιανέμετε το υλικό με κάθε μέσο και τρόπο
- **Προσαρμόσετε** — αναμίξετε, τροποποιήστε και δημιουργήστε πάνω στο υλικό

Ο αδειοδότης δεν μπορεί να ανακαλέσει αυτές τις ελευθερίες όσο εσείς ακολουθείτε τους όρους της άδειας.

Υπό τους παρακάτω όρους:

Αναφορά Δημιουργού — Θα πρέπει να καταχωρίσετε αναφορά στο δημιουργό, με σύνδεσμο της άδειας, και με αναφορά εάν έχουν γίνει αλλαγές. Μπορείτε να το κάνετε αυτό με οποιονδήποτε εύλογο τρόπο, αλλά όχι με τρόπο που να υπονοεί ότι ο δημιουργός αποδέχεται το έργο σας ή τη χρήση που εσείς κάνετε.

Μη εμπορική χρήση — Δεν μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το υλικό για εμπορικούς σκοπούς.

Παρόμοια Διανομή — Αν αναμίξετε, τροποποιήσετε, ή δημιουργήσετε πάνω στο υλικό, πρέπει να διανείμετε τις δικές σας συνεισφορές υπό την ίδια άδεια όπως και το πρωτότυπο.

Δεν υπάρχουν πρόσθετοι περιορισμοί — Δεν μπορείτε να εφαρμόσετε νομικούς όρους ή τεχνολογικά μέτρα που να περιορίζουν νομικά τους άλλους από το να κάνουν οτιδήποτε επιτρέπει η άδεια.

Η Αναφορά Δημιουργού στην e-genius ως κάτοχο των πνευματικών δικαιωμάτων πρέπει να έχει την ακόλουθη μορφή:

Κείμενα: συγγραφείς της διδακτικής ενότητας, έτος έκδοσης, τίτλος διδακτικής ενότητας, εκδότης: e-genius - Πρωτοβουλία «Ανοικτή Εκπαίδευση», www.e-genius.at/en

Εικονογράφηση: απόδοση στον κάτοχο των πνευματικών δικαιωμάτων, e-genius – www.e-genius.at/en

Αποκλεισμός ευθύνης:

Όλο το περιεχόμενο της πλατφόρμας e-genius έχει ελεγχθεί προσεκτικά. Παρ' όλα αυτά, δεν είμαστε σε θέση να προσφέρουμε καμία εγγύηση ως προς την ακρίβεια, την πληρότητα, την επικαιρότητα και τη διαθεσιμότητα του περιεχομένου. Ο εκδότης δεν αποδέχεται καμία ευθύνη για βλάβες ή μειονεκτήματα που ενδέχεται να προκύψουν από

τη χρήση ή την εκμετάλλευση του περιεχομένου. Η παροχή του περιεχομένου στην e-genius δεν προορίζεται να αντικαταστήσει τη λήψη επαγγελματικών συμβουλών και η δυνατότητα πρόσβασης στο περιεχόμενο δεν συνιστά προσφορά δημιουργίας συμβουλευτικής σχέσης.

Η e-genius περιέχει συνδέσμους προς εξωτερικούς ιστότοπους. Η εισαγωγή των συνδέσμων είναι μια αναφορά σε αναπαραστάσεις και (ακόμη άλλες) απόψεις, αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι το περιεχόμενο αυτών των συνδέσμων έχει εγκριθεί. Ο εκδότης της e-genius δεν αποδέχεται καμία ευθύνη για ιστότοπους στους οποίους γίνεται αναφορά μέσω συνδέσμου. Αυτό ισχύει εξίσου για τη διαθεσιμότητά τους και για το περιεχόμενο που μπορεί να προσεγγιστεί σε τέτοιους ιστότοπους. Εξ όσων είναι ενήμεροι οι διαχειριστές, οι συνδεδεμένες σελίδες δεν περιέχουν κανένα παράνομο περιεχόμενο. Σε περίπτωση που ανακαλυφθεί τέτοιο περιεχόμενο, θα αφαιρεθεί άμεσα ως εκπλήρωση των νομικών υποχρεώσεων της ηλεκτρονικής αναφοράς.

Περιεχόμενο από τρίτα μέρη αναγνωρίζεται ως τέτοιο. Σε περίπτωση που, παρ' όλα αυτά, αντιληφθείτε παραβίαση των πνευματικών δικαιωμάτων, παρακαλούμε, ενημερώστε μας αναλόγως. Αφού ειδοποιηθούμε για νομικές παραβάσεις, θα απομακρύνουμε άμεσα ή θα διορθώσουμε τέτοιου είδους περιεχόμενο.

Σύνδεσμος για την πλατφόρμα ανοικτού περιεχομένου: <http://www.e-genius.at/gr>